

Ганна Віталіївна Тітова,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри спортивних ігор,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ Й СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ СПОРТИВНИХ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

У статті описано методику педагогічної підтримки й супроводу формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи. Розглянуто сутність понять «підтримка», «педагогічна підтримка», «супровід». Подано авторське розуміння методики педагогічної підтримки і супроводу дитячого спортивного лідерства як особливу систему спеціально організованої професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури, що спрямована на створення умов для позитивного розвитку взаємовідносин дітей і дорослих у шкільному освітньому процесі, зокрема в процесі спортивної діяльності на заняттях із фізичної культури.

Ключові слова: методика, підтримка, педагогічна підтримка, супровід, педагогічна умова.

Якщо розглядати професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи як певну характеристику процесу, що має на меті опанування одним із складників їхньої педагогічної діяльності, то можна припустити, що сама по собі ця характеристика не може набути свого змісту поза співвіднесеністю із самою особистістю. Іншим словом, якість підготовки до діяльності не може бути з'ясована інакше, як через систему властивостей і станів людини, завдяки якій вона виявляє себе суб'єктом діяльності.

Визнання залежності особистості і її діяльності від суспільних відносин і конкретних умов її суспільного буття, залежності свідомості від діяльності і її якості становить методологічну базу будь-якого дослідження. Для нас визнання цих залежностей відіграє роль не тільки методологічного принципу, але й орієнтира в пошуку педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи у виші.

Мета статті – розкрити методику педагогічної підтримки й супроводу формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи.

У нашому розумінні процес професійно-педагогічної підготовки фахівців у виші складає певне суспільне середовище, соціум, у якому студент існує і формується як особистість, опанує навички педагогічної діяльності і розвиває в собі значимі для цієї професії якості і властивості суб'єкта професійної діяльності. Вочевидь, залежно від того, яким чином організовано це суспільне буття студента в навчальному процесі, які цінності й еталони діяльності ним засвоюються і привласнюються як особистісно значимі, залежить і якість тієї діяльності, що засвоюється. Тобто педагогічні умови повинні характеризувати той простір навчального процесу, в якому студенти можуть здійснювати саморегулювання і самовиховання згідно з вимогами оволодіння

педагогічною професією і своїх можливостей у її здійсненні.

Однією з педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи було визначено – оволодіння методикою педагогічної підтримки й супроводу формування спортивних лідерських якостей учнів на заняттях із фізичної культури.

Методика, за твердженням С. Булдако і В. Розина [10], виникає тоді, коли практика набуває організованого характеру, в суспільстві з'являється масова педагогічна діяльність, що потребує опису, узагальнення, упорядкування. Під методикою розуміємо керівництво, яке задає оптимальний, найдоцільніший спосіб викладання, що відповідає поставленій меті – розвитку мислення, почуттів, що відбулися завдяки засвоєнню наукових предметів. Навчання вбачалось оптимальним, якщо прийоми і способи викладання спиралися на закони розвитку людини та закономірний зв'язок змістів у наукових предметах [6, с. 82].

Методика є двокомпонентним утворенням, що містить власне керівництво – правила, вказівки, переписи, методичні знання, що характеризують зміст і методи діяльності та базову частину, що передбачає методичну рефлексію діяльності і теоретичного знання. Вона поєднує ідеї певної організації предметного матеріалу, нормативності, обґрунтованості і загальної значущості. Причому вимога загальної значущості і типологічності перманентно конкурує з вимогами варіативності та часткової значущості [6, с. 83].

Методика визначається як сукупність методів навчання, практичного виконання будь-якої справи, а також наука про методи викладання. Методикою сьогодні називають:

- узагальнення досвіду в широкому смислі слова;
- опис зразків діяльності;
- послідовність дій з досягнення потрібного результату;
- сукупність методів, прийомів виконання певної дії;

- конкретизація методу, доведення його до інструкції, алгоритму;
- опис способу існування;
- межу між теоретичним знанням і практичним досвідом;
- прикладну частину теорії, зміст якої базується на варіантах досвіду;
- рефлексію предметної діяльності;
- теоретичний курс, навчальну дисципліну;
- наукове обґрунтування предметної діяльності;
- вчення про методи викладання певної науки тощо [6, с. 83].

В історії науки і освіти конкретне уявлення про методику постійно змінюється, зберігається лише образно-змістовий інваріант, яким є підстави вважати процесуальний аспект переходу від суцього до належного, сукупність методичних ідей, ціннісних настанов, що забезпечують певну організацію масової діяльності, знімають конкуренцію індивідуальних зразків, дозволяють розмістити в певному порядку і системі предметний матеріал, надають можливість описати та класифікувати засоби і прийоми професійної діяльності, дозволяють аргументувати й обґрунтувати послідовність навчального матеріалу, опис та класифікації способів діяльності [10, с. 140–145].

У наукових дослідженнях поняття «підтримка» кваліфікується як опора, збереження, підкріплення, надання впевненості. Воно є близьким до слів «допомога» (принесення безпосередньої користі) і «сприяння» (позитивний вплив на суб'єкта, створення умов для успішного діяння, стимулювання до нього), тобто означає дію допомоги, підкріплення, сприяння людині в різних сферах життєдіяльності. За спрямуванням і способом здійснення розрізняють: гуманістичну (А. Маслоу, К. Роджерс); психологічну (А. Адлер, Б. Братусь, Л. Лазарева); психотерапевтичну (Б. Лівехуд, І. Романенко, В. Франкл); емоційну (К. Роджерс, А. Петровський); соціальну (М. Арлайл, І. Тюлефорс) підтримку особистості; самопідтримку (С. Гроф, А. Зеліченко).

Поняття «педагогічна підтримка» науковцями розглядається як: індивідуальна та особистісна підтримка (С. Бондаревська, С. Кульневич); елемент будь-якої співпраці і взаємодії (Н. Крилова); надання допомоги у вирішенні проблем розвитку індивіда (А. Андреева, Т. Анохіна, О. Газман); взаємодія, дружні стосунки, внутрішнє налаштування на спільний позитивний результат педагога і суб'єкта навчання (Н. Крилова, Н. Михайлова); активна співучасть у життєвому самовизначенні особистості, підготовка до здійснення вибору в проблемних ситуаціях, самореалізація й усунення суб'єктивних перешкод розвитку (Г. Костюк, А. Маслоу, В. Рибалка, К. Роджерс та ін.) [5].

У межах суб'єкт-суб'єктної освітньої парадигми науковці (Т. Анохіна, В. Бердеханова, С. Бондаревська, О. Газман, Н. Крилова, М. Кузьмін, С. Кульневич, З. Малькова, Н. Михайлова, А. Мудрик, Л. Новікова, Г. Сорока, Л. Супрункова,

Т. Фролова, І. Фрумін, С. Юсфін, І. Якиманська та ін.) розглядають педагогічну підтримку як особливу сферу педагогічної діяльності, що спрямована на допомогу в самовизначенні людини як індивідуальності, забезпечення певних сприятливих умов, які виявляють й розкривають потенційні можливості особистості.

У широкому соціокультурному контексті ідею підтримки розуміють як природний акт сприяння комусь у самовизначенні і самореалізації, допомоги у знаходженні, усвідомленні, постановці, здійсненні особистісних цілей, пов'язаних з освітою і саморозвитком [11, с. 287]. Предметом педагогічної підтримки виступає процес спільного визначення з тим, кого навчають, інтересів, цілей, можливостей і шляхів подолання проблем, що заважають самостійно досягати бажаних результатів у навчанні, самовихованні, спілкуванні, способі життя. При цьому стратегія педагогічної підтримки розкривається в тактиках захисту, допомоги, сприянні, взаємодії педагога та його вихованця [11, с. 287–288].

Сучасне тлумачення ідеї педагогічної підтримки і способи її реалізації базується на принципах К. Роджерса, згідно з якими метою діяльності педагога є забезпечення умов для розвитку в його вихованців здорової Я-концепції, джерело і рушійні сили якої знаходяться в самій людині і є вихідною умовою її успішного особистісного зростання й прийняття себе [9].

Умовно засоби педагогічної підтримки учені поділяють на дві групи. Перша група забезпечує загальну педагогічну підтримку всіх і створює необхідний для навчання емоційне тло доброзичливості, взаєморозуміння і співпраці. Друга група засобів спрямована на індивідуально-особистісну підтримку конкретного індивіда і припускає діагностику рівня його розвитку, навченості, вихованості, виявлення особистісних проблем. Особлива роль в індивідуальній підтримці належить створенню ситуацій успіху, що сприяє створенню психологічно сприятливої атмосфери для самореалізації особистості, підвищенню її статусу як суб'єкта навчання у власних очах і очах довколишніх (С. Бондаревська [2]).

Учений О. Газман, теоретично обґрунтовуючи ідею педагогічної підтримки, відзначає, що суть її полягає в тому, щоб допомогти учневі подолати ту або ту перешкоду, труднощі, орієнтуючись на наявні в нього реальні й потенційні можливості й здатності, розвиваючи потребу в успішності самостійних дій. Ключове слово тут – «допомога» дитині [3]. Науковцем розроблено низку генеральних схем, у яких він визначив місце педагогічної підтримки серед освітніх процесів (навчання і виховання) та смислових полюсів, які вони «обслуговують». Так, виховання і навчання, за О. Газманом, це полюс соціалізації, а педагогічна підтримка – це полюс індивідуалізації. Педагогічна підтримка в освіті, на думку автора, – це особлива сфера діяльності, спрямована на самостановлення дитини як індивідуальності. Вона є процесом спільного визначення з дитиною її інтересів і шляхів

подолання проблем, що заважають самостійно досягти бажаних результатів [4]. У такому розумінні підтримки зафіксовано цінність дитини як суб'єкта, який розвивається, і професійну гуманістичну позицію дорослого, і характеристику педагогічного процесу як взаємодії педагога й дитини.

Відтак, О. Газман розглядає педагогічну підтримку як професійну діяльність педагогів у навчальних закладах, спрямовану на надання допомоги дітям, з урахуванням їхніх особистісних інтересів, цілей і можливостей щодо подолання ускладнень, які заважають їм зберігати людську гідність, самостійно досягти бажаних результатів у навчанні, самовихованні, спілкуванні, професійному самовизначенні [4, с. 28].

Ідея педагогічної допомоги розкривається у концепції соціального виховання А. Мудрика. Аналізуючи потребу учнів в індивідуальній допомозі, автор розглядає педагогічну роботу як професійну діяльність, спрямовану на поліпшення або відновлення здатності школярів до соціального функціонування. На думку науковця, індивідуальна допомога як свідома спроба допомогти людині повинна надаватись учневі у процесі індивідуальних консультацій і опікування, стимулювання саморозвитку. Педагог повинен допомагати учневі оволодіти знаннями, вміннями та навичками, які необхідні йому для задоволення власних потреб та аналогічних потреб інших людей, для усвідомлення індивідуальних цінностей, розвитку процесів «само», розуміння себе, інших. Тобто А. Мудрик розглядає педагогічну підтримку в руслі надання індивідуальної допомоги дитині, особливо наголошуючи на процесі соціалізації, тобто «входженні індивіда в соціум, засвоєння певної системи цінностей, процес отримання власного соціального досвіду й активної самопобудови особистості» [8, с. 136].

З погляду організації (методики), педагогічна підтримка може бути представлена етапами діяльності педагога з метою допомоги учням у вирішенні таких проблем: діагностичної, пошукової, проектно-діяльнісної, рефлексивної. Наведена структура наближає педагога до розуміння своєї ролі у наданні педагогічної підтримки вихованцям, які обирають життєвий шлях.

Дослідницею І. Карапузовою схарактеризовано такі види педагогічної підтримки: безпосередня й опосередкована, що можуть мати превентивний чи оперативний характер. Безпосередня педагогічна підтримка передбачає пряме залучення того, кого підтримують, у діяльність з подолання різних видів труднощів, що впливають на розвиток його особистості і самореалізацію та передбачає спільне планування, аналіз, співпрацю, рефлексію, тобто такі дії, які необхідні для подальшого самостійного подолання труднощів і проблем. Опосередкована педагогічна підтримка здійснюється без активної участі того, кого підтримують, у вигляді спрямування, схвалення, створення ситуації успіху, варіативності навчальних завдань, способів їх ускладнення, можливості вибору завдань із певного

переліку тощо. Превентивний характер педагогічної підтримки спрямований на виявлення причин, що викликають труднощі і проблеми для запобігання їхній появі в навчальній діяльності суб'єкта. Оперативний характер педагогічної підтримки є реакцією педагога на прохання суб'єкта про допомогу. Наслідком педагогічної підтримки завжди є особистісне зростання і розвиток, що виявляється в самореалізації, самоорганізації та саморозвитку здібностей до особистісного і професійного самовизначення [5].

Термін «супровід» міцно увійшов у професійне життя психологів, педагогів, медиків, валеологів і вживається як концептуально, так і відносно практичної діяльності з рішення конкретних проблем.

Супровід розглядається як допомога школяреві в його особистісному рості, настанова на емпатійне розуміння учня, на відкрите спілкування (В. Слободчиков, І. Фрумін); як особлива сфера діяльності педагога, спрямована на залучення школяра до соціально-культурних і моральних цінностей, на які він спирається в процесі самореалізації й саморозвитку (А. Мудрик), як напрям діяльності педагога у сфері соціально-професійного самовизначення молоді (Н. Пряжников, С. Чистякова й ін.). Важливо, що за допомогою супроводу учням створюються умови для продуктивного рішення вікових проблем, щоб вони змогли зрозуміти їхні змісти, призначення, цінності, зміст соціальної діяльності, особливості її освоєння й реалізації [1, с. 265–266].

Учений О. Уманський розглядає супровід як процес взаємодії педагогів із групою дітей для надання допомоги в реалізації лідерського потенціалу кожної дитини й створення умов, що забезпечують цю допомогу в ситуаціях, коли прояв наявного в дитини поєднання якостей буде мати максимальний ефект [13, с. 65].

Дослідниця О. Козирева розуміє психолого-педагогічний супровід одночасно і як принцип професійної діяльності шкільного психолога, як технологію психологічної роботи, і як систему професійної діяльності [7].

Складниками супроводу виступають:

- психологічний супровід взаємовідносин дітей через групові форми роботи;
- індивідуальний психологічний супровід розвитку взаємовідносин дітей;
- психологічний супровід класних керівників в аспекті виховно-розвивального ставлення до дитини;
- психологічний супровід батьківського ставлення (до дітей, школи, навчання, виховання);
- психологічний супровід прийняття управлінських рішень;
- психологічний супровід освітнього процесу;
- психологічний супровід відносин у педагогічному колективі;
- психологічний супровід взаємин у діадах «учень – учитель», «учитель – батько» [7, с. 55].

На думку Т. Фалахєєвої, супровід саморозвитку особистості дає можливість йти за її природним

розвитком, спираючись на особистісні досягнення [14]. Супроводжуючий освітній процес, педагог виконує роль спонукача того, кого навчають, до знаходження та прийняття самостійних рішень, відповідальності, тобто створює необхідні умови для його саморозвитку, здійснення особистісних виборів, саморуку.

Отже, у дослідженні оволодіння методикою педагогічної підтримки і супроводу дитячого спортивного лідерства розуміємо як особливу систему спеціально організованої професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури, що спрямовані на створення умов для позитивного розвитку взаємовідносин дітей і дорослих у шкільному освітньому процесі, зокрема в процесі

спортивної діяльності на заняттях із фізичної культури.

Відтак, вважаємо оволодіння методикою педагогічної підтримки й супроводу формування спортивних лідерських якостей учнів на заняттях із фізичної культури як важливу педагогічну умову підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи.

Перспективу подальших розвідок убачаємо в обґрунтуванні наступної педагогічної умови, а саме занурення майбутніх учителів фізичної культури в ситуації, що вимагають формування спортивних лідерських якостей учнів у командно-ігрових видах спортивної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алфімов Д. В. Теорія і методика виховання лідерських якостей особистості у сучасній загальноосвітній школі : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.07 / Алфімов Дмитро Валентинович. – Донецьк, 2012. – 495 с.
2. Бондаревская Е. В. Теория и практика личностно-ориентированного образования / Е. В. Бондаревская. – Ростов н/Д. : Изд-во РГПУ, 2000. – 352 с.
3. Газман О. С. Детский коллектив как субъект и объект воспитания (на материале воспитательной работы со старшеклассниками в условиях летнего лагеря) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика» / О. С. Газман. – М., 1974. – 26 с.
4. Газман О. С. Педагогическая поддержка детей в образовании как инновационная проблема / О. С. Газман. – М. : Инноватор, 1995. – 58 с.
5. Карапузова І. В. Організація педагогічної підтримки майбутніх учителів у процесі навчання : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. В. Карапузова. – Полтава, 2010. – 20 с.
6. Княжева І. А. Теоретико-методологічні засади розвитку методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах магістратури : [монографія] / І. А. Княжева. – Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2014. – 328 с.
7. Козырева Е. А. Теоретико-технологические аспекты психолого-педагогического сопровождения детей, их учителей и родителей / Е. А. Козырева // Школьный психолог. – 2001. – № 33. – С. 17.
8. Мудрик А. Социализация и смутное время / А. Мудрик. – М. : Знание, 1991. – 80 с.
9. Роджерс К. Р. Несколько важных открытий / К. Р. Роджерс // Вестник Московского ун-та. – 1990. – № 2. – С. 58–65.
10. Розин В. М. Философия образования : [учебное пособие] / В. М. Розин, С. К. Булдако. – Кострома : Изд-во КГУ им. Н. А. Некрасова, 1999. – 284 с.
11. Самоукина Н. Психология и педагогика профессиональной деятельности / Н. Самоукина. – М., 1999. – 351 с.
12. Тітова Г. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування спортивних лідерських якостей в учнів основної школи : дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Тітова Ганна Віталіївна / ДЗ «ІНПУ імені К. Д. Ушинського». – Одеса, 2016. – 224 с.
13. Уманский А. Л. Педагогическое сопровождение детского лидерства : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Уманский Александр Львович. – Кострома, 2004. – 321 с.
14. Фалахеева Т. Д. Андрагогическая модель профессионального саморазвития личности студентов заочного отделения в процесс ее обучения в вузе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Фалахеева Татьяна Дмитриевна. – Комсомольск-на-Амуре, 2007. – 270 с.

Титова Анна Витальевна,

кандидат педагогических наук,

старший преподаватель кафедры спортивных игр,

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,

ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина

МЕТОДИКА ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ И СОПРОВОЖДЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ СПОРТИВНЫХ ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ УЧАЩИХСЯ ОСНОВНОЙ ШКОЛЫ

В статье описана методика педагогической поддержки и сопровождения формирования спортивных лидерских качеств у учащихся основной школы. Если рассматривать профессиональную подготовку будущих учителей физической культуры к формированию спортивных лидерских качеств у учащихся основной школы как определенную характеристику процесса, имеющего целью овладения одной из

составляющих их педагогической деятельности, то можно предположить, что сама по себе эта характеристика не может получить своего содержания вне взаимодействия с самой личностью. Иными словами, качество подготовки к деятельности не может быть определено по-другому, как через систему свойств и состояний человека, благодаря которым она проявляет себя субъектом деятельности.

В нашем понимании процесс профессионально-педагогической подготовки специалистов в вузе составляет определенную общественную среду, социум, в котором студент существует и формируется как личность, овладевает навыками педагогической деятельности и развивает в себе значимые для этой профессии качества и свойства субъекта профессиональной деятельности. Очевидно, что в зависимости от того, каким образом организовано это общественное бытие студента в учебном процессе, какие ценности и стандарты деятельности им усваиваются и присваиваются как лично значимые, зависит и качество усваиваемой деятельности. То есть, педагогические условия должны характеризовать то пространство учебного процесса, в котором студенты могут осуществлять саморегулирование и самовоспитания в соответствии с требованиями овладения педагогической профессией и своих возможностей в ее осуществлении. Рассмотрены сущность понятий «методика», «поддержка», «педагогическая поддержка» и «сопровождение». В исследовании овладения методикой педагогической поддержки и сопровождения детского спортивного лидерства понимаем как особую систему специально организованной профессиональной деятельности будущего учителя физической культуры, которая направлена на создание условий для позитивного развития взаимоотношений детей и взрослых в школьном образовательном процессе, в частности в процессе спортивной деятельности на занятиях по физической культуре.

Поэтому, считаем овладение методикой педагогической поддержки и сопровождения формирования спортивных лидерских качеств учащихся на занятиях по физической культуре как педагогическое условие подготовки будущих учителей физической культуры к формированию спортивных лидерских качеств у учащихся основной школы.

Перспективу дальнейших исследований видим в обосновании следующего педагогического условия, а именно погружение будущих учителей физической культуры в ситуации, требующие формирования спортивных лидерских качеств учащихся в командно-игровых видах спортивной деятельности.

Ключевые слова: методика, поддержка, педагогическая поддержка, сопровождение, педагогическое условие.

Anna Vitalievna Titova,

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD. in Pedagogy),

Senior Teacher at the Faculty of Sport Games,

State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»,

26, Staroportofrankivska Str., Odessa, Ukraine

METHODOLOGY OF PEDAGOGICAL SUPPORT AND SUPPORT WHILE FORMING PUPILS' SPORTS LEADERSHIP QUALITIES IN BASIC SCHOOL

The methodology of pedagogical support and support in the formation of pupils' sport leadership qualities in basic school is described in the article.

If we consider the professional training of future physical education teachers in the formation of pupils' sport leadership qualities in basic school as a certain characteristic of the process aimed at mastering one of the components of their pedagogical activity, it can be assumed that this characteristic cannot get its content out of interaction with the very personality. In other words, the training quality in any activity cannot be determined in another way, either through the system of properties and states of a person through which it manifests itself as a subject of activity. In our understanding, the process of professional and pedagogical training of specialists in a university constitutes a certain social environment, a society in which the student exists and is formed as a person, masters the skills of pedagogical activity and develops the qualities and properties of the subject of professional activity which are significant for this profession. Obviously, depending on how this social being of the student is organized in the educational process, which values and standards of activity are assimilated and appropriated as personally significant, the quality of the assimilated activity also depends thereon. That is, pedagogical conditions should characterize the space of the educational process in which students can exercise self-regulation and self-education in accordance with the requirements to the mastering of the pedagogical profession and their opportunities for its implementation. The essence of the concepts «methodology», «support», «pedagogical support» and «support» are considered.

While studying the methods of pedagogical support and children's sport leadership support, we understand the mastery of the designated methods as a special system of specially organized professional activity of the future physical education teacher which is aimed at creating conditions for a positive development of the relationship between children and adults in the school educational process, in the process of sports activities at the lessons of Physical Culture, in particular.

Therefore, we consider mastering the methodology of pedagogical support and support in the formation of students' sport leadership qualities at the lessons of Physical Education as a pedagogical condition for training future Physical Education teachers in the formation of students' sport leadership qualities in primary school.

The prospect of further research is seen in the substantiation of the pedagogical condition regarding the immersion of the future Physical Culture teachers in situations that require the formation of sports leadership qualities of students in team-playing sports activities.

Key words: methodology, support, pedagogical support, pedagogical condition.

Подано до редакції: 1.09.2017 р.

Рекомендовано до друку: 14.09.2017 р.

Рецензент: д.пед.н., професор В. В. Нестеренко
